

Три кратке приче – Александра Вујусић

ЧОПОР

У чопору – нијесам опстајала. Вољела сам да додирнем туђе свјетове, да будем с људима, трудим се да их волим и још више да их не презирем ако и кад ме повриједе, али – никада то баш за мене није било лако.

Увијек сам људе упознавала тако што у почетку много више слушам. Ослушкивала сам било њихових живота док се не увјерим да имамо понешто због чега би покоја ријеч коју размијенимо имала смисла за њих и за мене. Ако осјетим да пулсирамо потпуно различито нијесам имала потребу да им то објашњавам, удаљила бих се, често их остављајући у увјерењу да сам их некако оштетила и кренула даље.

Тек касније ти би људи схватили да је њихов први утисак био погрешан. Јер, баш попут мјесеца који ме толико опчињава – и ја могу њих да освијетлим тек када останем сама.

ЈУТРО

Још се није откотрљала ноћ, а ни паучина од зоре није почела да се хвата. Тешке су те ноћи које сан не прекрије својим меканим покривачем, које не личе на одмор и бијег, већ са сваким новим тамним слојем бацају исту такву, сасвим нову, сјенку преко душе.

Након свега онога што је крало сан, након туга, бјежања, тешких ријечи, поломљеног стакла та ноћ више не може донијети спокој, а не може се ни побиједити. Пробуђени из море стварности и захвални за тишину након свега неколико минута схватите да је таква тишина више казна него поклон и радо бисте је мијењали за очај и буку. Тада се бар живи, а овако се само - чека.

Чека се зора која ће сванути. Уморно сунце које ће устати само зато што мора. Чека се нека јутарња гужва која ће звуцима, бојама и мирисима прекрити болне тишине претходне ноћи. Чека се нови дан у коме ће се мијешати несрећа с умором и сјећањем које прекрива стид и позиви који се више никада неће догодити.

Јутро је.

ИСТИНА

Марта има седамдесет девет година. Вечерас су јој у дому за старе направили забаву с тортом и сигурна је да су на њој биле закачене те двије, засебно веселе, бројке те да је тек из трећег покушаја успјела да их одува. Јуче, када су је у колицима довели до дневног боравка није слутила да ће бити забаве — јер није знала који је датум.

„Марта не би знала ни да је почео трећи свјетски рат!”, церекала се претјерано нашминкана медицинска сестра Душанка између два селфија на рецепцији дома.

Марта је уздахнула и рекла:

„Хвала Душанка. Заиста цијеним све што ви овдје

радите за мене, али молим те да питање моје информисаности о трећем свјетском рату препустиш искључиво мени. Уколико ти је досадно упали тај твој „фејкбук“ и качи те проклете фотографије на којима изгледаш много боље него уживо!“

Тренутак пошто је све ово изговорила Марта се дубоко покајала. Дочекао је тужни Душанкин поглед. Мислила је да ће бити боље ако каже оно што заиста мисли и да ће тако и Душанки помоћи да јој одговори, реaguје на било који начин, али она је само стајала скрушено и Марта је сигурна да би и заплакала, само да - срећом — телефон на рецепцији Дома „Младост“ није зазвонио. Марта је искористила тренутак и лагано одгурала колица даље, све теже дишући. Није била сигурна да ли је недостатак даха осјетила прије разговора с Душанком, у току њега или док је покушавала да побјегне након онога што је изговорила. У сваком случају, сад није било повратка, у осталом, нема Марта ни тридесет девет ни четрдесет девет година да се извињава и да покушава да изглади ствари. Утјешила се тако док је затварала врата своје собе и већ је размишљала о књизи коју је синоћ почела да чита. Дограбила ју је с полице као што гладан човјек узме сендвич. Таман се лијепо намјестила и прочитала неких дестак страна, кад је на вратима чула нечије слабашно куцање. Није морала да погледа — знала је да је то била Душанка. Упитала је да ли јој је нешто потребно, на шта је Марта одбрусила да није, а онда се предомислила и замолила је да остане још трен у соби.

„Душанка, шта ти радиш са свим силним фотографијама које направиш на послу? Гдје ти то чуваш? Колики су ти албуми?“ — питала је Марта потпуно озбиљно.

„Како мислите албуми? Па ја имам телефон који има прилично меморије... Зашто питате?”

„Значи, ти не одеш код фотографа да израдиш те фотографије, неке ставиш у албум, добри старомодни албум, неку урамиш, најљепше поклониш некоме са посветом...?” — није одустајала Марта.

„Не”, збуњено је одговорила Душанка. „Неке од њих окачим на друштвене мреже и тако их дијелим с породицом и пријатељима.”

„Ах да, фејкбукови и остале тричарије. Нећу те ни питати ко и како све види те фотографије, јер је мени то све крајње необично. Некада смо албуме чували код куће и само најближи су могли да виде наше фотографије, углавном с неких рођендана, путовања, прослава, ријетко ко се свакодневно фотографисао. Некада се питам да ли је тако боље: рецимо, данашњи родитељи биљеже сваки дан одрастања своје дјеце. Ја фотографије своје кћерке имам само...”

„Ви имате кћерку!?” — узвикнула је изненађено Душанка.

Марта је хладно погледала и рекла:

„Да. Живи у Америци, већ дуже од двадесет пете године. Хајде, додај ми ону љубичасту свеску да ти је покажем”, махнула је Марта према ормару. Душанка је пошла до ормара, отворила полицу и извадила љубичасту свеску пуну исјечака из новина и старих фотографија које су вириле из корица. Марта је дрхтавом руком узела и пружила јој фотографију:

„Видиш, Душанка, ово је моја кћерка на матури. Посебан моменат, права фотографија, посвета — видиш за мене то има вриједност.”

„У праву сте, сигурно да се претјерује с употребом интернета и свега што он доноси. Бог зна, и поред свих силних забрана и заштите, докле ти подаци све стижу, али ето — повуче и мене, па некад поставим... Можда неко види“, уздахнула је Душанка.

„Ко?“, питала је Марта неумољиво.

„Не знам, познаници, пријатељи пријатеља, можда неког упознам“, тихо је рекла Душанка. Мартино признање и пожутјела фотографија учинили су да се осјећа као да јој дугује искреност. „Уморна сам, знате. Некад мислим да све могу сама и да ме није брига да ли имам партнера. И често ме није брига. Али, онда помислим да би било лијепо пробати са неким и видјети јесам ли тако срећнија. Ето, патетична Душанка тражи момка, јесте то хтјели да чујете!?“ узвикнула је на крају с јетким смијехом.

Марти је било жао што је одговор тако једноставан, тако типичан, тако наметнут ставовима овог друштва: да сама за себе Душанка не може бити срећна, али ето, можда би могла бити с неким Гојком. Знала је да је требало да је утјеши и да јој каже да ће сигурно неког наћи, да је млада, да не губи наду. То би сигурно урадила свака друга седамдесет деветогодишњакиња. Требало је, можда, то да каже и зарад саме Душанке која је неку утјеху од Марте тражила својим великим тужним очима, али умјесто тога Марта је рекла:

„А можда ти треба да будеш срећна Душанка. Само Душанка, без Гојка.“

„Гојка!?“ застала је Душанка, а онда праснула у смијех. „Тако ми се зове отац!“. Обије су се насмијале и тензија је нестала. Марта се наслонила и рекла:

„Извини Душанка, ако немаш ништа против, ја бих мало одспавала...“

„Наравно, само изволите, љубазно је одговорила Душанка и помогла Марти да поправи јастуке.

Душанка се с осмјехом опростила од Марте и вратила на шалтер. Фотографија Мартине кћерке грешком је остала у цепу њеног мантила, а она није могла да се одупре радозналости па је прочитала посвету: „Драга Марта, надам се да си спремна за промјене које ми одмалена обећаваш. Твоја заувјек, ученица генерације, Тара.“ Душанка је дуго зурила у поруку. Није то била типична посвета осамнаестогодишње матуранткиње мајци, али ето, ни Марта није била типична мајка. Душанка је одлучила је да фотографију врати сјутра. Укуцала је Тара и Мартино презиме и добила на друштвеним мрежама четрдесет осам резултата.

„Ох“, уздахнула је гласно Душанка и промрмљала: „Има ли ичег једноставног у вези ове жене?“

У соби, Марта се присјећала свог посљедњег разговора с Таром. Болио је желудац од тих сјећања, али с њима се успављивала сваке вечери већ двадесет пет година, јер тај разговор био је посљедње што је дијелила са својим јединим дјететом. Тара ју је оптуживала да је себична, да не жели да се суочи са алкохолизмом свога мужа и да зато ради по четрнаест сати дневно. Рекла јој је да је мрзи и да не жели више никада да је види. Рекла јој да треба да почне да зове ствари правим именом.

Марта је ћутала, просто зато што је некада тешко рећи истину. Истина некад има оштре зубе и звјерски поглед. Има некад канце, можда чак и удара тамо гдје сте наслабији. Некад ће онима који је говоре бити непријатно

да је кажу, знојиће им се дланови, образи бојати црвенилом, а ријечи застајати у грлу. Као да истина – није истина, већ своја сушта супротност. Често ће истина бити утишана, прогоњена, запостављена. Некад ће бити забрањена да не би угрозила опште интересе. Некада ће бити исувише болна: постоје људи који би се у тренутку поломили када би је наглас рекли пред другима. Али упркос свему томе истину треба увијек говорити. И помирити се на вријеме са тим да није за свакога.

Марта је одлучила да сљедећег јутра замоли Душанку да јој пронађе Тарин број телефона. Зато ће ова ноћ бити једна од најдужих ноћи икада, помислила је Марта док је поново окретала јастук на другу страну.

О СПИСАТЕЉИЦИ

Александра Лекић Вујисић рођена је 1979. године у Подгорици. По образовању је професорица енглеског језика и књижевности, а уз редовни посао бави се писањем поезије и прозе за децу и одрасле.

Њене песме и приче налазе се у зборницима и збиркама издатим широм света, сајтовима и порталима који промовишу књижевне ствараоце. Освајала је награде на књижевним конкурсима организованим у Црној Гори, а њена поезија је превеђена на енглески, италијански, шпански и друге језике. Чланица је Удружења црногорских писаца за дјецу и младе од маја 2021. године.

Живи у Подгорици, Црна Гора.